

Ба Шурои диссертациони 6D.KOA –
104-и назди Институти фалсафа ва
сиёсатшиносии ба номи А. Баҳоваддинови
Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон
(734025, ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 33)

ТАҚРИЗ

**ба автореферати диссертатсияи Чилаева Муҳайё Тоҳировна дар мавзӯи
«Масъалаҳои иҷтимоии ташаккули тарзи ҳаёти солими ҷавонон: омилҳо
ва дурнамои он (таҳлили сотсиологӣ)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ
доктори фалсафа (PhD) - доктор аз рӯйи ихтисоси 6D050100 - Сотсиология
(6D050103 - Сохтори иҷтимоӣ, ниҳодҳо ва равандҳои иҷтимоӣ)**

Дар замони муосир масъалаи ташаккули тарзи ҳаёти солим муҳим
эътироф гардидааст. Масъалаи ташаккули тарзи ҳаёти солими ҷавонон яке
аз мушкилоти ҷомеа ба ҳисоб рафта, махсусан дар ибтидои асри XXI
тезутунд гардид. Аз ин рӯ, зарурати омӯзиши масъалаи ташаккули тарзи
ҳаёти солим дар доираи ҷавонон ба миён омад. Ин масъала як раванди
мураккаби пай дар пай буда, тамоми қишрҳои ҷомеаи муосирро фаро
гирифта, самтҳо ва фаъолияти асосии ҳаёти одамонро дар бар мегирад.

Масъалаи ташаккули тарзи ҳаёти солим ба вазъи саломатии аҳоли
зич алоқаманд аст. Афзоиш ва тағйирёбии хусусияти фишорҳо ба ҳаёти
инсон аз сабаби мураккабии ҳаёти иҷтимоӣ, афзоиши хатарҳои
хусусияти сунъидошта, экологӣ ва психологӣ боиси тағйироти вазъи
солимии аҳоли гардидааст. Бо назардошти масъалаҳои болозикр мавзӯи
диссертатсияи М.Т. Чилаева дар мавзӯи «Масъалаҳои иҷтимоии
ташаккули тарзи ҳаёти солими ҷавонон: омилҳо ва дурнамои он (таҳлили
сотсиологӣ)» аҳамияти назариявӣ ва амалӣ дошта, барои ҷомеаи
муосири Тоҷикистон масъалаи муҳим ба ҳисоб меравад.

Дар диссертатсияи доктараби дараҷаи илмӣ асоснок карда шудааст, ки аксарияти гурӯҳи иҷтимоӣ - демографияи ҷомеаи моро маҳз ҷавонон ташкил медиҳанд, ки дар байни онҳо паҳн намудани фарҳанги ташаккули тарзи ҳаёти солим ба яке аз масъалаҳои асосӣ табдил ёфтааст. Муаллиф дуруст қайд мекунад, ки барои ҷомеаи муосири Тоҷикистон барои солимии миллатро ҳифз намудан ташаккули тарзи ҳаёти солимро ба таври васеъ дар байни ҷавонон бояд ба роҳ монд, чунки ягона роҳи камхарҷ ва самаранок интиҳоби тарзи ҳаёти солим мебошад. Инчунин, ҷавононе, ки тарзи ҳаёти солимро дар ҳаёти худ татбиқ намудаанд, барои беҳтар намудани вазъи солимии худ заминаи мусоид фароҳам овардаанд. Муаллиф тавонистааст, ба таври зарурӣ масъалаи мазкурро таҳлил намояд.

Дар диссертатсияи М.Т. Чилаева масъалаҳои иҷтимоии ташаккули тарзи ҳаёти солим ҳамчун масъалаи иҷтимоӣ дар асоси натиҷаҳои таҳқиқоти сотсиологӣ баррасӣ шуда, самт ва дурнамои ташаккули тарзи ҳаёти солим тавассути барномаҳо ва стратегияҳои давлатӣ нишон дода шудааст. Ба монанди: «Барномаи миллии ташаккули тарзи ҳаёти солим дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2011-2020 ва 2022-2026», «Барномаи давлатии солимии репродуктивӣ барои солҳои 2019-2022», «Стратегия оид ба ғизо ва фаъолияти ҷисмонӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2015-2024», «Стратегияи рушди устувори ғизои мактабӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2027», «Барномаи пешгирии фарбеҳӣ ва ташаккули ғизои солим дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2019-2024» мебошанд. Сарвари давлат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба масъалаи ташаккули тарзи ҳаёти солим дар ҳар як паёму баромадҳои худ махсус таъкид менамоянд. Масалан, дар Паёми худ ба Маҷлиси Олӣ ҳанӯз дар соли 2024 қайд намуда буданд, ки: мо ба хоҳири таъмини саломатии аҳоли, хусусан, наврасону ҷавонон, таълими тарзи ҳаёти солим, оммавигардонии варзиш ва муаррифии давлату миллат дар

арсаи байналмилалӣ соҳаи варзишро низ ҳамчун самти муҳимми фаъолияти давлатдорӣ дастгирӣ менамоям. Ин масъала дар маркази диққату тавачҷуҳи Сарвари давлат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ҳамеша қарор дошта, чунин таъкид менамоянд: «ташаққул ва таҳкими тарзи ҳаёти солими ҷавонон яке аз масъалаҳои ҷиддӣ ба ҳисоб меравад. Чунки тандурустии ҷавонон тандурустии миллат аст.

Дар автореферат муаллиф аз сарчашмаҳои омили расмӣ, мақола ва корҳои илмӣ олимони ватанӣ ва хориҷӣ, маводи интернетӣ ва ғайра васеъ истифода намудааст. Натиҷаҳои бадастомадаи таҳқиқоти илмиро дар омӯзиши ташаққули тарзи ҳаёти солими ҷавонон, тарғиб ва паҳн намудани он, навиштани мақола, рисолаҳои номзадӣ ва ғайра истифода намудан мумкин аст.

Натиҷаҳо ва хулосаҳои таҳқиқоти илмӣ дар мақолаҳои илмӣ ва маводди конференсияҳои илмӣ-назариявӣ ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ таҷассум ёфтаанд. Натиҷаҳои илмӣ таҳқиқот дар 22 – корҳои илмӣ, аз ҷумла, 8 – мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 14 – мақола дар маводди конференсияҳои ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ ба нашр расидаанд. Миқдори маводди илмӣ ҷопшудаи муаллиф ба талаботи муқарраршуда мутобиқат намуда, бо мазмун, масъалаҳои асосӣ ва мавзӯи таҳқиқоти диссертатсионӣ бевосита алоқаманд мебошанд.

Хулоса, автореферати Чилаева Муҳайё Тоҳировна дар мавзӯи «Масъалаҳои иҷтимоии ташаққули тарзи ҳаёти солими ҷавонон: омилҳо ва дурнамои он (таҳлили сотсиологӣ)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD) - доктор аз рӯи ихтисос пурра ва мустақилона ба анҷом расонида шуда, дорой сатҳи баланди илмӣ мебошад. Мазмун ва сохтори автореферати диссертатсия ба талаботҳои муқарраршуда ҷавобгӯ буда, муаллифи он сазовори дараҷаи илмӣ доктори фалсафа

(PhD) - доктор аз рӯйи ихтисоси 6D050100 - Сотсиология (6D050103 - Сохтори иҷтимоӣ, ниҳодҳо ва равандҳои иҷтимоӣ) мебошад.

Такриздиханда:

номзади илмҳои сотсиологӣ,
дотсенти кафедраи сотсиологияи
Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

Таваллоев М.Т.

Имзои н.и.с., дотсент Таваллоев М.Т.-ро тасдиқ менамоям:

Сардори раёсати кадрҳо

ва корҳои махсуси

Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

Шодихонзода Э.Ш.

Суроға: 734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон,

ш. Душанбе,

хиёбони Рӯдакӣ 17

E-mail: tnu.int.re@gmail.com

Веб-сайт: www.tnu.tj

Тел.: (+992 37) 221-77-11; 221-47-96

« 20 » 08 соли 2026